

23.10.2025

Naleraq

UKA2025/24&24

Juno Berthelsen

24

Aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat (Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik pillugit aalajangersakkat atorunnaarsinneqarnerat, kiisalu kukkusumik innersuussinerup naqqinneqarnera) (Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutinut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut

Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

23

Uunga siunnersuut:

Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaata (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat (Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik pillugit aalajangersakkat atorunnaarsinneqarnerat) (Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutinut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut

Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Siulittaasoq qujanaq.

Naleqqamiit siunnersuutit imm. 23 aammalu imm. 24 ataatsimut imatut oqaaseqaateqarfigissavagut.

Eqiterineq.

Qulaaniit aqutsineq.

Nakkutiginnittussat piarlugit!

Aalajangersimasatik taamaallaat periarfissittarniarlugit!

Tassa siunnersuutit ukua siunertaat.

Eqiterineq.

Naalakkersuisut Naalakkersuisuunikullu kingulliit ilisarnaataat.

Eqiterineq sutigut tamatigut ingerlallugu nunarput ineriartortinniarsarivaat.
Pissaaneq eqiterpaat nammineq pissaaneqarnerulernissaat anguniarlugu.

Kikkullu pilliutigalugit?
Kalaallit.

Tassami, ukiuni kingullerni politikikkut ajornartorsiutit pilersinneqartut malinnaaffiginikuuagut.
Kalaallit pisinnaatitaaffii Nunap inoqqaaviusutut, qimavinneqartut takulernikuuarput. ILO-169 Nunatsinni atuutsinnera timalersorneqanngilaq.
Tamanna aamma ersarippoq aatsitassarsiornermut qiviassagutta.
Kalaaliunngitsut, nunaqavissuunngitsut aatsitassarsiorlutik aallartisaasinnaapput aatsitassagut iluanaarutigalugit. Ilisarnaq, oqaluttuarisaanitsinnut qivialaassagaanni. Kiap eqqaamangilaa "Orsugiaq" DR-imi aallakaatitassiaq DR-miit tunuartinneqaqqinnikuusoq.

Siunnersuutimmi qiviaraanni maluginiagassat arlaliupput.
Maluginiassaq siulleg: Siunnersuutit qulaaniit qiviaannaraanni, soorlulusooq Naalakkersuisut aatsitassarsiorneq piumangikkaat. Aatsitassarsiorusunngitsut.
Siunnersuutini qiviaraanni aqutsisoqarfiit – tassa Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aammalu Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik - peerniarpaat, siunertaarutsinniarpaat.

Tassami siunnersuutit ukua malillugit aqutsisoqarfiit isumaarutsinneqassapput. Siunnersuut imm.24-ip nassuiaataa naapertorlugu, takuneqarsinnaavoq, §23-mi, aqutsisoqarfiit peerneqassasut Naalakkersuisullu kisermaassilissasut, aammalu §24-mi, naammagittaalliornermut aqutit piiarneqassapput. Uteqqissavara aqutsisoqarfiit peerneqassappunngooq Naalakkersuisullu kisermaassilerlutik.

Taavalu aamma siunnersuut imm.23-mi nassuiaataa naapertorlugu, assigiinnartumik takuneqarsinnaavoq, §3-mi aqutsisoqarfiit peerneqassappunngooq Naalakkersuisullu kisermaassilerlutik.

Taamaattumik qulaaniit qiviaannaraanni soorlu tassa siunnersuutini ukunani Naalakkersuisut aatsitassarsiorusunngitsut, aatsitassarsiussamaanngitsullu. Soorlulusooq aatsitassarsiorneq naatsorsuutigerpasinngikkaat.
Tassami, aqutsisoqarfiit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut Inatsisitigut peerniarpaat! Attuumassuteqannginnerusumik ilisimasallit ingerlattagaat piarlugit.

Oqangikkaluarput peerniaraat, kisianni isumaarutiivissavaat siunnersuutit akuerineqassappata.

Aatsitassarsiorneq ingerlatissanngikkaanni aatsaat ukua siunnersuutit siunertaat paasinassagalarput.

Tassami, ersarippoq – eqiteriniarput, pissaaneq tamaat tigorussuppaat kisiartaallutik aalajangiisinnaalerniassagamik.

Kisianni eqiterineq qulakkeerinnittumik sipaarniarfeqanngitsoq.

Aningaasat tigummiinnarusuppaat!

Tassuuna akerleriittoqarpoq. Taamatut siunnersuutip ilutigisaanik nakkutiginnittussanik aqutsiveqarfinnillu paaaniaraanni taava aatsitassarsiulinngilagut.

Taamaappat aningaasat aatsitassarsiornermut Naalackersuisoqarfimmiit tamarmik peerneqarniarlik!

Kisianni soorlu siunnersuutit allamik siunertallit.

Pissutigalugu, aatsitassarsiornermi ingerlatsinissami pisariaqartartut piiarniarpaanngooq, kisianni allaffissornermut aningaasat tigummiinnarusullugit. Akuerisinnaanngilluinnarparput tamanna.

Toqqaannaq aningaasanik sipaarnissamik koruuninguamilluunnit ersarissumik taasaqanngillat. Ilumut sipaarniarsimagaanni eqiteriniaraannilu aningaasat sipaagassat Aatsitassarsiornermut Naalackersuisoqarfimmut tutsinneqartussaanngikkaluarput. Kisianni aningaasat paariinnarniarpaanngooq.

Ukorsii, taamaasiniarutta, aatsitassarsiornermut allaffissornerit peerniartigit.

Aatsitassarsiornermut Naalackersuisoq sipaarniarli. Naalackersuisutut taaguuteqartinnera, allaffissornera, atorfinittaalu sipaarfiginiarlik. Kisianni taamaasisoqalinngilaq.

Taamatut akerleriittumik siunnersuuteqarniaraanni tatiginanngittorujussuuvoq.

Taamaaliortoqarnermi aamma nunat allat nunatsinnut tatiginninnerat innarlerneqassaaq.

Aqutsisoqarfiit Arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut pingaaruteqarluinnarput nunanit allaniit tatigineqassagaanni. Aningaasaliisussaniit tatiginassuserput aamma innarlerneqassaaq.

Paasinnaassagalarparput aningaasat 40 mio. koruunit missaanni peertuuppasuk nassuerutigalugulu aatsitassarsiulinngitsugut.

Tassami, aatsitassarsiorneq qiviraanni imatut unissimatigaaq ingerlatsiviit aatsitassarsiornermut tunngasut matuneqarnialerput.

Naalackersuisut aqutsisoqarfiit peerusukkunigit aningaasat tigussavagut inuiaqatigiinnullu tunniullugit.

Naalagaafinngornissamut Naalackersuisoq imatuinnaq peerneqarpoq, Aatsitassarsiornermut Naalackersuisoqarfik ingerlannginnerusoq piiginnarniarli.

Naalackersuisuniit nammineq oqarput aningaasanik amigartugut! Oqaatigineqaqattaarpoq allaffissornikillisaaneq anguniarneqartoq, taavami timitalersorniarli!

Kisianni Naalackersuisoq una massakut oqarpoq aatsitassarsiornermut tunngasut piaarniarlugit, aningaasartai 40 mio. koruunit missaanni atorneqartartut inuiaqatigiinnut utertikkusunnagit. Akuerineqarsinnaanngilaq.

Aatsitassarsiornermut Naalackersuisoq peerneqarnissaa siunnersuutiginiarli.

Siunnersuummi maluginiagassaq alla: naammagittaalliorsinnaaneq isumaarusaaq.

Naammagittaalliorfissaarusaaq. Transparency Greenland aammalu Sulisitsisut, taakku aamma tusarniaanermi maluginiarpaat naammagittaalliorsinnaanermut periarfissaq annikillissasoq.

Taava Aatsitassarsiornermut Naalackersuisoq nammineq piumasai aallaavigiinnarlugit aalajangiisalersinnaassaaq aatsitassarsiornermut piginnaasaqanngikkaluarluni.

Navianartorujussuuvoq taamatut ingerlaniarneq.

Nunat aatsitassallit aqutsisoqarfeqartarput pissaaneq atonerlunneqannginniassammat kukkusoqannginniassammallu.

Maluginiagassarlu alla: Naleqqamiit maluginiarparput Naalackersuisut EU-mut pituttorniarsarineq ingerlakkaat siunertarerpasillugulu.

Uteqqippara: Naalackersuisut EU-mut pituttorniarsarineq ingerlappaat siunertarerpasillugulu.

Naalackersuisut Siulittaasuat oqarsimavormi Europa-Parlamentimi, Europa-Parlamentip nittartagaanni takuneqarsinnaasoq:

Issuaaneq aallartippoq: "Han pegede desuden på potentialet for at styrke samarbejdet endnu mere på områder som minedrift, hvor Grønland besidder 24 af de 34 kritiske mineraler, som EU har identificeret"¹ issuaaneq naavoq.

¹ <https://www.europarl.europa.eu/news/da/press-room/20251003IPR30665/formand-for-gronlands-regering-eu-og-gronland-har-brug-for-hinanden>

Tassagoq Siulittaasuminngaannit Naalakkersuisuninngaanniillu kissaatigineqarpoq EU nunatta aatsitassai iluanaarutigissagaat.

Siunnersuullu una kinguneqassaaq Naalakkersuisut kalaallit qulaallugit, aqutsisoqarfiit aqutiginigat nammineq aalajangipallassinnaalissagaat EU aatsitassagut iluanaarutigissagaat.

Takoreerparput aalisakkagut, aalisarnermi pisassarititat akikinaarlugit EU-mut tunniussunneqartut. Aali uagut pisassarititat nammineq aalisarsinnaagaluarlugit. Massakkullu assigiinnartumik Naalakkersuisut kukkusumut ingerlaniarpasipput aatsitassagut akikinaarlugiaasiit EU-mut tuniorassamaarlugit. Naalakkersuisut qallunaat tikilluaqquniarunarpaat aatsitassarsiorsinnaangitsut danskikujit EU aningaasaatai atorlugit Nunarput pisiariartorlugu.

Namminersorneq pillugu Inatsimmi allaqqavoq aatsitassarsiornerminngaanniit isertitat Nunarput Danmarkilu naligiimmik avissagaat, tassa Danmarki affaa, Nunarpullu affaa. Tamanna Naleqqami ataasinnguamilluunniit akuerinngilarput. Pissutsit taamaatsillugit uku siunnersuutit akuerisinnaangilagut.

Aningaasat tamaavimmik sipaarniaraanni, siunissamilu aatsitassarsiorniangikkaanni, taava siunnersuutit ukua siunertaat paasisinnaassagaluarpagut. Kisianni Naalakkersuisut tungaanniit EU aatsitassarsioqqullugu nipituumik oqaqattaaraanni, Nunallu allat aatsitassatsinnut taamak soqutiginninnerat annertutigitillugu, aqutsisoqarfinnik paaaniarneq siunertap akerlinganiippoq.

Siunnersuutit taamaasillutik ataasiinnarmik siunertaqarpalupput. Tassa, Naalakkersuisut nakkutigineqarunnaarlutik kisermaassinerullutillu aatsitassarsiorniartut piumanerusatik kisimik aqutissiuunniarlugit siunnersuummi siunertarerpaluppaat.

Taamatut anguniagaqarneq tutsuiginangilaq. Akuerisinnaangilluinnarparput. Ammasumik, naligiimmik, tutsuiginartumillu Nunatsinni ingerlatsisussaavugut. Kalaallit salliutillugit Naalagaaffinngornissarpullu pimoorullugu nunarput ineriartortittussaavapput. Siunnersuutit ukua tamanna akerlerivaat.

Taamatut oqaaseqarlunga Naleqqamiit siunnersuutit itigartinneqarnissaannut innersuussuteqarpugut.

Qujanaq.